

13. søndag etter Trefoldighet- 2018 – Asbjørn Hjorthaug (ELBK) Tekster: Salme 74; Sak 7:4-14; Gal 3:15-22; Luk 10:23-37

«Hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» Dette er det viktigste spørsmålet noe menneske kan stille. Hva skal jeg gjøre for å få del i det evige livet? Hva skal jeg gjøre for å unngå dom og fortapelse? På pinsedagen får Peter det samme spørsmålet av en flokk mennesker: «Hva skal vi gjøre, brødre?» Spørsmålet kommer etter at Peter har holdt en tale. Han fortalte de om Jesus fra Nasaret, han som de naglet til korset og drepte. Men Gud reiste han opp fra døden igjen. Det står videre at: «Da de hørte dette, stakk det dem i hjertet, og de sa til Peter og de andre apostlene» Apg 2,37. Samvittigheten begynte å bli plagsom. De kjente på sin synd. De var medskyldige. Så roper de ut: «Hva skal vi gjøre, brødre?» Peter svarer med å forkynne evangeliet om syndenes forlatelse: «Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave.» Apg 2,38. Vi skynder oss å understreke at Gud alltid møter syndere med evangeliet. Når vi kommer engstelig fram for han med våre synder og bekymringer hever han ikke pekefingeren og kommer med harde ord. Nei, han åpner armene og sier; kom til meg alle som strever og bærer tunge byrder. Jeg vil gi dere hvile. Jeg tilgir dere alle syndene for Jesu skyld.

Hva skjedde så med den lovkyndige som kom med det samme spørsmålet: «hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» Her gjør Jesus det stikk motsatte. Jesus forkynner loven. Den lovkyndige får ikke høre evangeliet. Hvorfor? Her var utgangspunktet ikke en angrende synder. Tvert imot kommer det her en mann som vil sette Jesus på prøve. Han hadde en god samvittighet. Han manglet ingen ting. Han var perfekt i egne øyne. Da skal vi merke oss at Den hellige Ånd møter alltid ubotferdige med loven. Loven er der for at vi skal lære synden å kjenne. Loven skal brukes slik at vi kommer fram for Gud med vår syndsbejennelse. Vi må få et sant bilde av vår sanne stilling innfor Gud. Vi må innse at vi er forlagt og at vi har syndet i tanker, ord og gjerninger og kjenner den onde lysten i vårt hjerte. Herre forbarme deg over meg!

"Hva står skrevet i loven?" sa Jesus. "Hvordan leser du?". Til dette svarer mannen: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv.» Loven kunne han og Jesus gir han en god attest. «Du svarte rett. Gjør det, så skal du leve.» Ja, oppfyll du loven til punkt og prikke så trenger du ingen frelser. Da ordner du saken selv. Mannen hadde tydeligvis et mål om å skaffe seg selv den rettferdigheten som trengtes overfor Gud: «Men han ville rettferdiggjøre seg selv og spurte Jesus: "Hvem er så min neste?" Han ville rettferdiggjøre seg selv. Da fortsetter Jesus med å forkynne loven i den hensikt å avsløre hans hyklerske egenrettferdighet.

En annen gang traff Jesus Nikodemus som også var en lovkyndig, en fariseer. Han kom ikke for å sette Jesus på prøve eller for å sette han fast. Han kom fordi han var redd for sin sjel, og Jesus møter ham med evangeliet. Nikodemus får undervisning om Guds Sønn som kom og ble hengt på et kors for alle våre synder.

Lov og evangelium er to begreper du som kristen må kjenne til. Du må også lære deg å holde disse begrepene fra hverandre og ikke blande de i sammen. Sist søndag hørte vi om dette fra 2. Kor.3. Her var loven karakterisert som dødens tjeneste. Loven er skrevet med bokstaver som slår i hjel. Det motsatte var Åndens tjeneste som var evangeliet og som dreier seg om Livets herlighet. Loven forteller deg hva du skal gjøre og hva du ikke skal gjøre for å tilfredsstille Guds hellige vilje. Men siden intet menneske kan oppfylle Guds vilje avslører loven din maktesløshet og din synd. I følge Guds ord må den som synder dø. Derfor er loven en tjener for døden. Den avslører deg og gjør deg skyldig. Hver bokstav i loven dømmer deg til døden. Lovens konklusjon er alltid: "Betalt det du skylder! Oppfyll alle bud og krav!" Men samtidig blir loven også noe som driver oss til Kristus. Det ser vi hos de som hørte Peter på pinsedagen. Loven hadde vekket deres samvittighet, og de tok imot evangeliet.

Evangeliet peker på en annen person: Jesus Kristus, Guds Sønn, som ble menneske og som sonet for all verdens synd ved å dø uskyldig på korset. Gjennom Jesu oppstandelse erklærte Gud hele verden skyldfri eller rettferdig. Evangeliet møter synderen som er dømt av loven eller som er drept av loven med ordene:

Dine synder er deg forlatt. Din gjeld er betalt. Du eier det evige livet for Jesu Kristi skyld.

Lignelsen om den barmhjertige samaritan avslutter med ordene Gå du bort og gjør likeså! Slik taler loven. Og en kan få inntrykk av at liknelsen er en lovpreken: "Du skal elske din neste som deg selv" Men en kristen vil se at lignelsen inneholder både lov og evangelium. Vi ser klart at loven ikke kan gjøre noe menneske salig. Når den skriftlærde vil vite om hva han skal gjøre for å bli salig viser Jesus han til loven. Vil du selv gjøre deg rettferdig får du ta loven på alvor: Du skal elske din neste som deg selv og hold alle budene så skal du leve. Men hva sier så Gud om et slikt forsøk på å gjøre seg selv rettferdig?

Det forteller lignelsen oss om. Mannen gikk fra Jerusalem til Jeriko. Fra Guds stad til forbannelsens Jeriko. Ferden gikk gjennom ørkenen langs smale stier. Slik er menneskets vandring etter syndefallet. Vi vandrer bort i fra Gud og hans tempel og bolig. Røverne er djevelen som alltid er ute etter oss. Vi faller ofte for hans grep og overfall. Vi i realiteten forslått og døde i våre synder og overtreddelser. En prest og en levitt kommer forbi. De representerer loven. Loven gir ingen hjelp og trøst til fattige syndere. Den berger ikke den forslåtte synderen. Loven sier at vi skal klare oss selv. Men problemet er at en som er død er død. Levitten og presten bryr seg ikke om å hjelpe. Til den lovkyndige som hører lignelsen, er dette en ny anklagelse. Har du virkelig elsket din neste, dine fiender, de som du forakter og ser ned på som deg selv? Så kommer samaritaneren, den forhatte som er bilde på Jesus selv, og plukker den fortapte opp. Han synes inderlig synd i ham, tar ham opp og heller olje i sårene hans. Her får den lovkyndige undervisning om hva han skulle ha gjort.

Slik gjorde Gud med meg i dåpens bad. Da fikk jeg høre at mine synder er meg forlatt. Så bar han meg inn i herberget som var Jesu Kristi kirke på jord. Dette er omvendelsen. Jeg er et forlatt lam som bæres på hans skuldre inn i Guds rike. Jesu Kristi kirke er ikke for vellykkede personer. Nei den er for enfoldige, forslåtte og fortapte. Jesu kirke er som et sykehus der syndere får stell og pleie. Ordet, avløsningen og nattverden er oljen, bandasjen og salven på sårene. Det er nådemidlene som hele tiden er i bruk. Samaritaneren kunne ikke være der selv. Vertshuseieren fikk 2 denarer for å stelle den forslåtte. Jesus har innsatt det hellige prekenembetet slik at denne pleien og omsorgen kunne fortsette. Det er stadig fattige syndere som trenger Ordet og sakramentene.

Vi har grunn til å takke Gud for at han har gitt oss et slikt herberge som er vår kjære menighet og vår kirke. Så god er Gud mot oss. Vi har ikke fortjent det, men han viser sin omsorg for oss og ser hva vi trenger av stell og omsorg. Han har et mål med oss og det er himmelen og det evige livet sammen med han.

Jesus har her vist oss hva som kreves av oss på lovens veg og at vi er vi er hjelpeløse syndere. Hvordan det gikk med den lovkyndige vet vi ikke. Men det er ingen annen veg til frelse enn gjennom Jesus Kristus. Han er veien og livet.

I teksten ligger det også en formaning til oss som kristne. Vi har et ansvar for vår neste. Vi har fått del i Guds kjærlighet, og vi skal bringe den videre til alle mennesker. Alle mennesker er vår neste – til og med våre fiender. Da sa Jesus til ham: Gå du bort og gjør likeså! Det er til slutt et ord til deg og meg.

"Ingen må bare se på sitt eget, men enhver må også ha de andres gagn for øye. La dette sinn være i dere, som òg var i Kristus Jesus," Filip. 2,4 f. Amen